

CESTE V RADOVLJICI (DO LETA 1884)

14. stoletje

Skozi naselje je vodila neposredno samo pot, ki je potekala po eni strani po pobočju pomola proti 75 m niže tekoči Savi ter povezovala trg prek mostu s Pustim gradom, z rudarskimi in fužinarskimi kraji pod Jelovico in šla dalje proti Škofji Loki; po drugi strani pa je vodila na SZ delu trga iz naselja proti Lescam in po radovljiški ravnini proti Begunjam. V bližini trga Radovljica je tekla le pot, ki se je odcepila od deželne ceste (od Kranja proti Dolini) in vodila skozi staro vas Radovljico (Predtrg) proti Lescam, čez most na Savi proti Bledu in Bohinju. Toda z nastankom trga se je promet začel usmerjati na Radovljico.

Vir: Nastanek trga in mesta Radovljice; Ferdo Gestrin v Radovljiškem zborniku 1992

17. stoletje

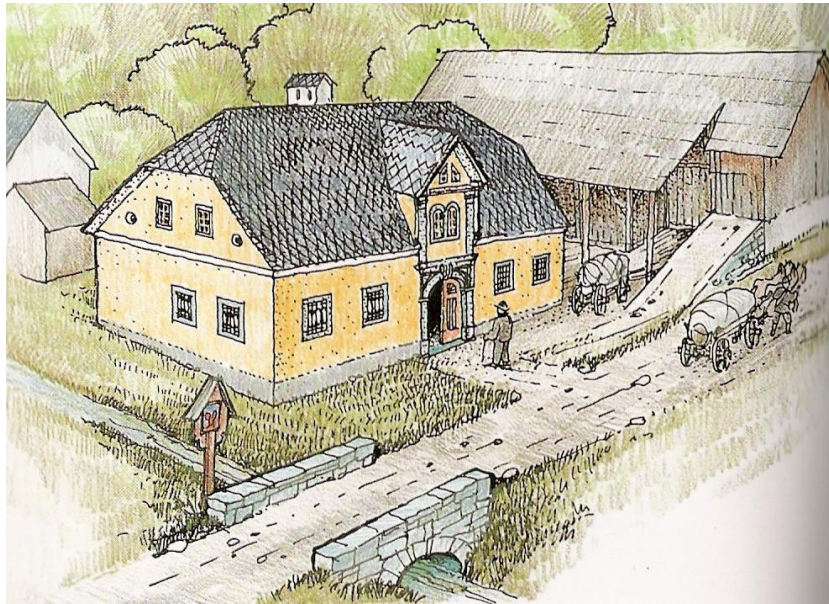

**Šest-vprežna kočija pred gradom Kazenstein v Begunjah, 1679
Vir: Slava vojvodine Kranjske (Janez Vajkart Valvasor)**

18. stoletje

Pregled gostiln na cesti Podkoren - Ljubljana, 1765 Radovljiško gospostvo: Anton Orehovnik, po domače Tavčar, je celzemljak s hlevom za 24-30 konj in z lopo za 3 vozove; za prenočevanje more ponuditi 2 sobi. Matevž Rozman, po domače Fehtar, radovljiški kajžar, ima sobo, hlev za 10 konj, lopo.

Vir: Zanimivosti iz naših cest v 18. stoletju, avtor Jože Šorn (Kronika - časopis za slovensko krajevno zgodovino, št. 27 - 1979)

Cesta mimo gostišča pri Žabarju v Spodnjem otoku, 18. stoletje
Vir: Upravne stavbe na Slovenskem (situacijska risba)

Deželna cesta je 5 do 6 sežnjev široka, s trdno dobro podlago in za težke vozove vedno prevozna. Druge poti so tudi bolj peščene kot ilovnate in so z malo naloženimi vozovi vedno prevozne.

Vir: Opis Radovljice in okolice ob Jožefinskih vojaških kartah, 1763-1787.

Leto 1884

Gorenjska železnica je skozi Radovljico stekla že leta 1870, a je bila vse do leta 1884 postaja Radovljica-Lesce v Lescah. Vsa mesta, ki so želela »dobiti« Železniško postajo, so morala urediti ceste k postajališčem.

S prihodom železnice se je močno razvil turizem (v naši občini tako letoviški kot kasneje / 1907 / tudi romarski), tako da sklepamo da so v tem času morali ceste povsod razširiti.

Vir: DAR

Železna dovozna cesta v Radovljici. V letu 1882 je Občina Radovljica naslovila na deželni odbor prošnjo, da bi bilo tudi v Radovljici postajališče. Deželni odbor je prošnjo sprejel ter jo dodatno izpopolnil s tem, da je Radovljica pomembno prometno križišče, da torej tako postajališče potrebuje. Občina je v svoji peticiji obljubila, da bo dovozno cesto k postajališču sama uredila in jo tudi sama vzdrževala.

Vir: Razvoj cestnega omrežja na Slovenskem ob koncu 18. in v 19. stoletju (avtorica Eva Holz - predelana doktorska dizertacija; zbirka ZRC 2).

Urejanje postajališča v Radovljici, ok. 1890
Vir: Digitalni arhiv Radovljica

Kaj je vozilo po radovljiških cestah do prihoda avtomobilov (1900)

Vsi opisi do leta 1900 so vezani predvsem na konjske vprege. Malo pred prelomom prejšnjega stoletja se pojavijo prva kolesa (v Spomenici Gasilskega društva Radovljica piše, da so radovljiški gasilci dobili kolesa leta 1895), prvi motocikli in kmalu tudi prvi avtomobili (v Tržiču npr. že leta 1898). V poglavju o stari cesti smo že pisali o »poiskusni avtomobilni povezavi« na progi Kranj - Brezje - Radovljica - Bled. Radovljica je bila v sredini med zelo obiskanimi Brezjami in Bledom. Veliko je pridobila z železnico leta 1870. Železniška postaja z imenom Lesce-Radovljica je bila do leta 1884 v Lescah, t. l. pa so uredili postajo tudi v Radovlici.

Do okronanja Marije na Brezjah (leta 1907) sta bili tako glavni poti kočijažev med Železniškima postajama v Lescah in v Radovljici, kočijaži pa so povezovali tudi hotele (npr. Šturm v Poljčah) in gostilne.

Nekakšna naslednja stopnja je bil Ažmanov omnibus v Lescah, ki je povezoval Lesce in Bohinjsko Bistrico (našli smo oglas iz leta 1903). Tudi prvi Breški avtobus so v časopisih (leta 1927) poimenovali kar omnibus.

Vir: DAR

Vozni tarif za koncesijonirani omnibus Josipa Ažmana

med postajama
Leče-Bled
in
Bohinjska Bistrica

Odhod iz Boh. Bistrice (restavracija Ažman)	Prihod na postajo Lesce	Odhod iz postaje Lesce	Prihod na Boh. Bistrico (restavracija Ažman)	Cena		Opomba
				K	h	
zjut. 5 45	dop. 8 30	—	—	2	20	brez prtljage
—	—	pop. 3 15	pop. 6 00	2	20	

Vozi vsaki dan.

Tarifa posameznih postaj:

	Cena brez prtljage	
	K	h
Iz Lesce na Bled, daljava 6 km in nazaj	—	50
» Bleda na Boh. Belo, daljava 6 km in nazaj	—	50
» Boh. Bele v Nomen, daljava 10 km in nazaj	—	80
» Nomena v Boh. Bistrico, daljava 5 km in nazaj	—	40

Podpisani ima na Bledu in v Bohinjski Bistrici na razpolago **prenočišča** ter točno postreže z vsem potrebnim vsakega gosta. Eno- ali dvovpredni vozovi (Landauer), vedno na razpolago in tudi drugi omnibus za 10 oseb se lahko vsaki čas naroči. Priporoča se uljudno

Josip Ažman

207—2

gostilničar na Bledu in na Boh. Bistrici.

**Oglas Ažmanovega omnibusa, 1903
Gorenjec, 07. 09. 1903**

Trasa ceste skozi Radovljico

Podrobneje bomo trase ceste skozi Radovljico opisali v ostalih mapah. Kot smo videli, je šlo do leta 1884 v glavnem za konjske vprege. Glavna cesta skozi Radovljico je potekala skozi Predtrg, nato mimo Marolta (do pred kratkim Pizerija Matiček) do gasilskega doma (zgrajen 1895) in od tam ena proti Lescam, druga pa skozi stari del mesta, prek obeh mostov (železniškega in savskega) na Lancovo in naprej v Kropo.

Vir: DAR

Zbral: Goran Lavrenčak (DAR)

Prvič objavljeno: 20. 08. 2011 (spletna stran Občine Radovljica)
Zadnjič dopolnjeno: 01. 12. 2014